

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH (ATALANISTA)

Any 5.—Núm. 214.—Dissape 17 de Setembre de 1904

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra: volém que catalans sian los juegues y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia los pleys y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servy tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897.)

Lo Pi de les tres branques

L'Unió Catalanista té anunciada pels dies 24 i 25 del present mes, la festa de presa de possessió de l'historic Pi de les tres branques. Grans estols de catalanistas se preparan a concretar y tot sembla indicar que l'acte ha de revestir molta importància si's té en compte l'èxit que obtingué la darrera Assamblea.

Es la d'ara una gran ocasió pera reafirmar lo criteri que, fugint d'exclusivismes y de prevencions, sembla volger mantenir l'Unió Catalanista, y per això segurament se proposa reunir dessota'l gran arbre que immortalitz Mossèn Cinto, a totes las entitats catalanistas, estrenyent los llasons de germanor que entre elles existeixen y deuen existir.

Sense cap mena de réserva aplau dim l'idea. Defensors impenitents de la veritable unió y cordoría dels elements autonomistes, vingan de ahont vingan y vagin ahont vagin, mentres posin demunt las sevas conviccions políticas y socials l'amor a Catalunya, es ab goig que veiem com a despit d'apassionaments y de petites, triomfa y s'imposa'l bon sentit, aquest bon sentit que demostra que's catalans recobrèm per moments l'instint de conservació y ab ell lo dret de gaudir vida plena.

No som dels que volèm mudar las fesomias a la gent en aras d'una igualtat que és la careta de l'esclavatge. Sabem que han de subsistir las diferencies de pensar, com se mantenen distints temperaments, y fins simpatias o aficions diversas. Però, cal que per sobre de tot recordem que a tots nos convé, lo que és necessari y imprescindible pels que avuy vivim y ho serà més encara per las generacions de demà: l'autonomia y la salvació de Catalunya.

La Naturalesa eternament poètica y eternament simbólica, nos fa present del Pi de les tres branques... No'n ha de costar pas gaire meditar y conservar sempre a la memoria que les tres branques se mantenen y mostran ufanes per la fortalesa de la soca que les aguantà y en la que s'ajuntan y's confonen.

Cal que prenguem exemple tots los catalanistas.

l'herència del Dr. Balari

Moguts únicament per la veneració a la santa memòria de l'home sabi que vivint en l'oscuretat dedicà tota sa vida a la Patria; fentli present de tot son valer, sense, ademés, cap desitj (ben lluny!) de fer susceptibilitats d'homes que pel mateix motiu nos mereixen respecte y veneració, escriguerem pochs días després de la mort del gran Balari (q. a. C. s.) un article ab lo mateix títol que'l present y en aquest mateix periódich.

No dubtem un moment en assegurar que la nostra Patria deu al sabi Balari, al sabi etimòlech, un monument de gratitud, ben seu, ben únic, com seu y únich van ésser los productes del seu privilegiat cervell, verdaderas maravelles d'investigació, d'observació, d'anàlisis, de una concisió extraordinaria, de veritat sempre irrefutable, desinteressants, dirigits a fer estimable en tots conceptes la nostra Patria.

Considerarem tot això, vam demanar en dit articlet, que's datos, que les papeletes que'l Dr. Balari tenia recollidas y segurament ordenades (perquè essent ordenadíssim en tot, no es de suposar que ho deixés d'estar en això) constituent las unes un diccionari de la Llengua catalana, si no complert en absolut, adelantadísima, destinadas a servir las altres catalanes, passessin a mans d'una comissió d'amichs entusiastas y deixessin amants y desitjosos d'honorar la

memoria de l'inolvidable Mestre, citantne alguns coneugs personalment, o per las obras y entusiasmes, ab la fi de que dits Diccionari y Gramàtica se publicuessin.

Nostre proposició va ésser immediatament admesa per firmants autoridatíssims, casi tots deixebles predilectes, encara que en part modificada, puig la majoria, si bé reclamava la necessitat de que passés a la posterioritat lo nom del sabi catedràtic que tant treballà per l'Historia y per la Llengua de nostra Patria, unàniment, casi tots se mostravan partidaris d'entregar l'herència del Dr. Balari a la magna y santa obra del Diccionari de la Llengua catalana que ab tant carinyo y absoluta suficiència dirigeix l'eruditíssim Mossèn Antoni M. Alcover, confiant de que allí tindrà dita herència digna acollida y's datos que hi aportés, sobremanera autorisats, contribuiran y redonraran l'importància y finalitat de l'obra.

Així las coses, tement que no anava a ésser ben únic lo monument al gran Balari, instats per cartas y conversas a continuar lo camí comensat, escrivíam ab fetxa del 21 d'Agost en aqueix mateix periódich, quatre ratllas insistint en nostres desitjos, sensé més petit ánim de molestar a ningú, alegant que aquesta era l'obra predilecta del Mestre, que sobretot al Diccionari havia dedicat la seva vida, que com tot lo seu tindrà fesomia propia, típica, sorprenent en tots conceptes, suposant, donchs, que ab aquellas papeletes se podrà fer un diccionari fins etimològic de nostra Llengua, de gran importància científica, en perjudici potser d'ésser assequible a totes las intel·ligencias, però, en canvi, d'una indiscutible autoritat, entre altres ràhons, perquè d'ésser aixís creyem que seria únic.

Donchs bé; fa pochs días, llegint, lo, com tots los seus, notabilíssim número del *Bulleti del Diccionari de la Llengua catalana* correspondent als mesos de Juliol, Agost y Setembre del present any, vam trobar una hermosa, erudita y acabada crítica del gran Balari, digna de la maravillosa ploma de Mossèn Alcover, de qui és obra, de l'home que ha organitzat la santa creuada de la resurrecció de nostra llengua y que ajudat d'un sens fi d'entusiastas col·laboradors, treballa ja en tan admirable y patriòtica empresa.

Fa, ademés, Mossèn Alcover història de l'idea per nosaltres exposada, de las modificacions proposadas, copiant los articles que molts estimats conèixens nostres dedicavan a dit asumpte, reclamant també las papeletes del Dr. Balari y assegurant que res se perdria del Mestre, puig que's respectaria ab un tot, quan't ell hi aportés. May hem dubitat d'això y sentíam vivament la molestia que involuntàriament causarem potser ab nostra insistència.

Per lo que's veu és criteri casi predominant que l'herència del Dr. Balari passi a las mans de Mossèn Alcover, considerant tothom, y també nosaltres, que no hi ha altre herèu possible; però permètins ab tot lo respecte que professèm a sa meritissima empresa y al seu extraordinaire valor personal, lo sabi Vicari general de Palma de Mallorca, quatre paraules per explicar lo perquè de nostra proposició y de l'insistència ab que la repetirem.

Diu lo gran català Mossèn Alcover que'l Dr. Balari, no li va exposar res respecte a tenir avensat un Diccionari català precisament essent la conversa del dia que'l va coneixer referent a dit asumpte. Estèm segurs que Mossèn Alcover no dubta de la existència de ditas papeletes y no dubti de que per lo menys l'obra estava adelantadíssima. Es degut, lo no parlar abdós d'això, únicament a la may vista modestia del D. Balari; tanta era, que pera que publiqués los Orígenes històrics de Cataluña va

ésser precisa l'influència de sos meillors amichs y tota la constància dels mateixos. Res lo tentava a pesar de sapiguer que ell era l'unic que tractava aqueix asumpte d'una manera tan nova, tan matemàtica. La seva modestia no li va permetre res més que oferir-se com a col·laborador.

Permètins també Mossèn Alcover, y sempre ab lo degut respecte que's mereix com a iniciador de la gegançina obra, y ab ell nostre confrare *La Almudaina* (Mallorca 18 d'Agost): haventhi datos suficients pot ben empêndres la publicació d'un diccionari, y molt més sent de la classe a quèns referim y de l'autor que dièm, perquè no obreeix a més orde que'l purament alfabetich, publicació que ara recordem també demana lo gran poeta En Joseph Carner en son article insertat en nostre estimat confrare *La Veu de Catalunya* (26 d'Agost) ocupantse ab superba y genial salivera a la boca, com solet dir, mes salivera tan sols, que és ben poca cosa.

Mes com vinguí observant en las revistas especialistas francesas, lo molt atoses que solian ésser allí's interessos agrícols en las esferas governamentals y en los Parlaments; y trobi en una d'aquellos una relació ab elogi del contingut d'un llibre compost pel Sr. Comte de Rocquigny sobre uns sindicats agrícols en França establets, als quals grans beneficis s'atribuïan; volguí coneixer semblant llibre enviantlo a cercar, Iliure, com me trobava, d'aquell escrivó de diferencia de *rassa* que he dit abans per pertanyer també a la general nostra aquells nostres veïns.

Y tant me plagué la lectura de tal llibre, y tant m'entusiasmaren los datos en ell continguts, que quan mos companys, los propietaris agrícols de Vilanova, Sant Pere de Ribas, Cubellas, Canyellas y Castellet (donant un exemple que no sé si ha tingut imitador en la classe agrícola de Espanya), volgueren deixar consignat llur agrairent per la campanya que durant catorze anys tingüí'l gust de dirigir contra la filoxera, en una placa d'onix, plata y or ab que m'osequien, tractí de correspòndrelos hi donantlos una senzilla conferència explicativa de la manera com la classe agrícola francesa havia conseguit posar sos interessos, més que al nivell, tal volta més amunt que els dels altres rams de producció.

Y convertit des allavors en apòstol de secá, deferent a invitacions, pera mí molt honorosas, vaig repetir mas notícies sobre's sindicats agrícols francesos y mas excitacions a nostres agricultors a imitarlos, en reunions promogudes pel «Centre agrícola» de Vilafraç del Panadès, per la «Cambre oficial agrícola» de Vendrell y per la «Lliga de contribuents» de Valls.

Y quan la «Federació agrícola catalana», presidida allavors per lo tan competent agricultor, En Joseph Zulueta, circulà un interrogatori á las associacions federadas, invitantlas a exposar las midas que consideressin necessari obtindre dels poders centrals, provisionals y locals, respectivament, pera salvar los interessos de la classe agrícola, la «Lliga de productors de Vilanova y sa encontrada», per mí presidida, indicà com una d'aquelles midas, reclamables dels altos poders de l'Estat, una llei de sindicats agrícols semblant a la que a Fransa tan bons resultats venia produint.

Y vinguut que fou lo dia de la reunió en que's devia donar compte de las respuestas de las societats federadas, sentida la de dita «Lliga», fou presa en consideració y designat lo qui subscriu pera redactar un projecte de llei de sindicats agrícols, abas corresponsen exposició de motius. Y desde allavors prengué ja més cós la meva idea y començà'l segle que ha degut, desde allavors també, recorrer, ab son carácter ja més que particular meu, ab un de certa relativa oficialitat.

Mes observo que aquesta carta oberta té ja prou extensió pera que no produis cansament als llegidors de Lo CAMP DE TARRAGONA la seva continuació, y deixaré per avuy la tasca pera seguirla altre dia. Déu poch nos afavoreix avuy dia. Més

Sabs que sempre és ton coral amich,

m'apareixia que pera imitar a tals nacions, fins deixant apart las diferencies particulars ètniques entre las diversas regions de nostra Espanya, nos faltarian certas condicions d'això que'n solén dir, *de rassa*, més generals.

Los grans avensos que veia fets per la classe agrícola d'Alemania, de Holanda, d'Inglaterra, dels Estats Units d'Amèrica del Nort y fins de la jovensela Australia, me feyan venir salivera a la boca, com solet dir, mes salivera tan sols, que és ben poca cosa.

Mes com vinguí observant en las revistas especialistas francesas, lo molt atoses que solian ésser allí's interessos agrícols en las esferas governamentals y en los Parlaments; y trobi en una d'aquellos una relació ab elogi del contingut d'un llibre compost pel Sr. Comte de Rocquigny sobre uns sindicats agrícols en França establets, als quals grans beneficis s'atribuïan; volguí coneixer semblant llibre enviantlo a cercar, Iliure, com me trobava, d'aquell escrivó de diferencia de *rassa* que he dit abans per pertanyer també a la general nostra aquells nostres veïns.

Y tant me plagué la lectura de tal llibre, y tant m'entusiasmaren los datos en ell continguts, que quan mos companys, los propietaris agrícols de Vilanova, Sant Pere de Ribas, Cubellas, Canyellas y Castellet (donant un exemple que no sé si ha tingut imitador en la classe agrícola de Espanya), volgueren deixar consignat llur agrairent per la campanya que durant catorze anys tingüí'l gust de dirigir contra la filoxera, en una placa d'onix, plata y or ab que m'osequien, tractí de correspòndrelos hi donantlos una senzilla conferència explicativa de la manera com la classe agrícola francesa havia conseguit posar sos interessos, més que al nivell, tal volta més amunt que els dels altres rams de producció.

Y convertit des allavors en apòstol de secá, deferent a invitacions, pera mí molt honorosas, vaig repetir mas notícies sobre's sindicats agrícols francesos y mas excitacions a nostres agricultors a imitarlos, en reunions promogudes pel «Centre agrícola» de Vilafraç del Panadès, per la «Cambre oficial agrícola» de Vendrell y per la «Lliga de contribuents» de Valls.

Y quan la «Federació agrícola catalana», presidida allavors per lo tan competent agricultor, En Joseph Zulueta, circulà un interrogatori á las associacions federadas, invitantlas a exposar las midas que consideressin necessari obtindre dels poders centrals, provisionals y locals, respectivament, pera salvar los interessos de la classe agrícola, la «Lliga de productors de Vilanova y sa encontrada», per mí presidida, indicà com una d'aquelles midas, reclamables dels altos poders de l'Estat, una llei de sindicats agrícols semblant a la que a Fransa tan bons resultats venia produint.

Y vinguut que fou lo dia de la reunió en que's devia donar compte de las respuestas de las societats federadas, sentida la de dita «Lliga», fou presa en consideració y designat lo qui subscriu pera redactar un projecte de llei de sindicats agrícols, abas corresponsen exposició de motius. Y desde allavors prengué ja més cós la meva idea y començà'l segle que ha degut, desde allavors també, recorrer, ab son carácter ja més que particular meu, ab un de certa relativa oficialitat.

Mes observo que aquesta carta oberta té ja prou extensió pera que no produis cansament als llegidors de Lo CAMP DE TARRAGONA la seva continuació, y deixaré per avuy la tasca pera seguirla altre dia. Déu poch nos afavoreix avuy dia. Més

Sabs que sempre és ton coral amich,

THEODOR CREUS Y COROMINAS.

St. Gervasi (Barcelona) setembre 13-1904.

DE LA GUERRA

L'objectiu japonès

Qualsevol que consulti una carta geogràfica se preguntarà, ben segur, si són boijos los japonesos a l'anàssein dret, ben dret, cap a Karbin, deixant a Moukden, deixant a Tie-Line y deixant també, si és possible, al mateix Kuropatkin.

Es veritat, que aquest cas pot perfectament ésser un cas de la típica bogeria de las grandes. Tot aquell que ha visitat algú temps a la Manxuria vos dirà'l mateix: l'objectiu dels japonesos és Karbin, la capital comercial, l'Irkoutsk, de l'Extrem-Orient.

Hi ha entre Moukden y Karbin uns 500 kilòmetres a caminar per uns camins relliscosos que may han pogut entrar en la categoria de carreteras. A més d'aquests més camins, hi ha l'exèrcit d'en Kuropatkin ab forsa suficient pera defendre ab retirades escalonadas tota aquesta distància fins que la neu vinga a ajudar-lo en semblant tasca, y la neu ja no pot tardar.

Sia com vulga, Karbin és l'objectiu de totes las ambicions japoneses; arribarhi, fer presa d'aquesta ciutat insolent, ahont lo ferro-carril de l'Estat xino ha acumulat tanta riquesa, tantas cases noves, tantas provisións, tantas municións y tantas locomotores. Això és lo que causaria gran efecte al Japó, ahont tan se coneix la geografia y tot lo de.nés, ahont se sab lo poch que val. Guirin, capital de la Manxuria, perduda en l'interior del país, lluny del camí de ferro; la vallua mitjana de Moukden, capital religiosa de la província.

Al Japó tots lo que habitaven la Manxuria fins fa poch y que tan l'han estudiada, ho han explicat bé tot lo que's tindria si's posseis a Karbin; de moment tots los inmobles del ferro-carril, sas instalacions, entre elles quatre molins inmensos ahont doscents fariners xinos preparan lo pà de Kuropatkin. Es Karbin lo cap de la província; al costat de la Soungari que un magnific pont de ferro travessa sobre vuit pilars, la vila russa xina és cap dels camins de ferro: l'un a Port-Arthur, l'altre a Vladivostok.

Perdre Karbin és perdre la Manxuria y l'efecte moral d'aquesta contra la marxes forsades seria, al Japó, inmens. Però els japonesos no hi són; de Moukden a Karbin hi han 501 verstones, a 1060 metres una.

Y després?

Feyna hi hauria a mantenirshí, ab guarnicions a Moukden, a Guirin, a Tie-Line y dèu o dotze punts més.

Y allavors serien a 800 kilòmetres de la base d'operacions...

Això és, per demés, cosa de boijos.

Però també és cosa de japonesos.

Las dues Moukden

Estèm per ara foscos respecte a lo que passa a la Manxuria y sembla que's tracta d'operar la concentració dels russos a Moukden, cosa prevista al començar l'actual campanya quan se volia tindre en compte, hipotèticament, és clar, una desfeta russa a Liao-Yang. Cóm l'ocuparà Moukden q lo general rus y cóm l'ocuparàn los japonesos, si Kuropatkin se retira encara més cap al Nord?

Es aquest un punt molt espinós, el perquè hi ha Moukden y Moukden. Fins avuy, los russos han respectat, per la forma, lo territori de la vila sagrada; han ocupat tot lo terren ce dit per la Xina, gran y ben indeterminat

las tradicions d'inviolabilitat de la vila santa.

Nos havem passejat per Moukden en companyia d'oficials russos y ha-vem comprat munió d'objectes als negociantes tártares, però una vegada aquests esbarjos terminats, los oficials russos retornaven precisament a sas habitacions, és a dir, a sos vagons, instalats sobre una via auxiliar a l'estació de Moukden. Ni un rús, sisquera, dormia a la població; fins al punt que'l virey Alexejev, quan torná de Port-Arthur, ab tota l'administració, no volgué fer ús d'altre allotjament que'l vagons del ferrocarril. Farán lo mateix los japonesos, quan sian amos de la ciutat?

Imitarán aquests als russos? Se mantindrán en armas fóra de la ciutat santa o entraran en ella per imposar sa voluntat al virey ximo y provocar, potser, de connivència ab lo general Ma, una intervenció de aquest, que sempre tomba a menys de cinquanta kilòmetres de Moukden?

Es aquesta una pregunta que's fan ab vera curiositat tots los que coneixen bé la situació extranya y anomals dels russos dins la Manxuria, feudataris de la neutralitat xina.

Le Figaro.

A l'Ivo Roski

Discurs final... si no s'hi torna.

Lo President del Congrés d'Ultra-tumba, que, com ja diguerem un altre dia, se vegé sorprès per l'extranya pretensió d'un diputat, que demanava'l diploma de l'inmortalitat pera aquell catedràtic carbassero de la Manxuria, volgué ferse cárrec per ell mateix de còm anavan las cosas en aquell Institut, y de retorn de la seva excursió, pronunciá'l següent discurs:

«Señors: he vist ab pena que entorn de l'Institut de que parlarem en la darrera sessió, se va formant una atmòsfera excesivament bafosa, y és una verdadera llàstima que les enveinadas censuras que se li dirigexien alcansin a tots, quan és això culpa tan sols d'algún en particular. És una cosa ben trista que hi hagi Catedràtic que no aprobi més que un vint o un trenta per cent dels seus alumnes. Si's exàmens oficials ha-guessin de donar habitualment uns resultats tan funests, no foran necessaris tants títols, tantas borlas, ni tan bombo per aital cárrec; alashoras lo que procediria fóra demanar al Gobern que's suprimissin aquests centres, que ja no tindrian cap rahó d'esser y que resultarien incapacitats per cumplir la seva missió docent.»

«En aquell país l'ensenyança privada, salvo honrosas excepcions, és una verdadera calamitat, però hi ha Catedràtic, com l'Ivo Roski, que's proposa convencer a tothom de que l'ensenyança oficial és més desastrosa encara, perquè no sol haverhi cap Colegi particular que dongui tan mal resultat com dóna alguna classe de aquell Institut. ¿Y pot ésser mai per l'ensenyança oficial una gloria lo que's considera una deshonra per l'ensenyança privada? Lo Colegi, ahont los alumnes no poden guanyar lo curs, té de plegar irremissiblement y és la riota de tots, y així també, a mon entendre, lo catedràtic que no pot treure del pás a sos deixebles, resulta un Catedràtic corcat, inepte, desacreditat, y si las lleys d'aquell país no fossin deficientes, a l'Ivo Roski se'l deuria despullar del cárrec, com se'n despulla a un escrivent que no sab escriure y a un governador que no sab governar.»

«Bé sé jo que hi ha cassos en que tot l'interès del Professor s'estrella o s'inutilisa contra la gauderia o la curtedat d'entendiment del deixeble; però alashoras v'el suspénso perquè's desvetlli si és gandul, o perquè ple-gui si és que resulta curt de gambals; mes no és verossímil que en una classe siguin cada any la majoria los que tinguin aquestas taras.»

«Per allá està fent vía l'idea de constituir una especie de junta de persones interessades ab encàrrec de fiscalizar la gestió professional del Catedràtic que suspengui d'una manera tan desaforada; però jo, a dirlos la veritat, no ho crech convenient de cap de las maneras, perquè si b'el dret de defensa's troba establet en totas las costums y reconegut per totes las lleys divinas y humanas, crearia això a l'Institut una situació anòmala y violenta; y dich que no ho crech convenient perquè'm consta de una manera molt positiva que hi ha en aquell Centre un Director y un Claustre de personas molt sensatas que's bastarán pera veillar pel bon nom de l'Establiment y que, després de las denuncias que hi ha fetas, no han de consentir que cap dels seus

companys continui desacreditant la Casa, atrayent sobre tan reputada Corporació la critica y la maledicencia.»

«Lo cárrec de Professor ha d'ésser molt venerat y rodejat de tota mena de prestigis, però'l primer que ha d'ensenyar a honrarlo es ell mateix obrant ab cordura y atemperantse a las discretas normas de la rahó y de la justicia. Molt sagrat es l'honor de la dóna, però si ella mateixa comenza per despullársen, mereix alashoras molt pocas atencions y molt escassos miraments.»

«Com dintre poch s'han de reunir los catedràtics que han anat a estuejar y pera que l'acció del públic no's pugui considerar com un entra-banch a las serenes y razonadas deliberacions del Claustre, crech que fóra b' que no's parlés per ara de aquest assumpto, ab la seguretat de que prevaleixerá'l recte y elevat criteri del Director y de la majoria dels professors de l'Institut, als qui me atreveixo a pregat, per la simpatia que m'inspiran, que mirin la cosa ab interès y que fassin un esfors pera que cessin las causas que han fet que's posés lo bon nom de l'Institut en tela de judici.»

«Segurament que'l catedràtic que se veurá aludit ab mas paraulas dirá a sos companys que aquesta campanya és infame y que aquí no's tracta més de prostituir l'ensenyanza y la dignidad dels Professors y de tirar a que'l referit Institut de la Manxuria se rebaixi fins al nivell d'un altre que n'hi ha no gaire lluny d'allí; però, jo puch ben dirli ja per endavant que això és del tot fals, puig vol tothom que se suspengui, que hi hagi rigor en los exàmens, ja que això resulta sempre molt saludable y molt profitós per nos y pel crèdit de l'ensenyanza: lo que no vol ningú és que s'arribi a considerar lo suspendre com un passatemps esportiu, o que's fassi dependre de l'humor o del temperament biliós del Professor; lo que motiva fortes censuras és que quan un Catedràtic, que per qualsevol motiu, no pot donar als alumnes una ensenyansa tan àmplia com fóra de desitjar, no's fa cárrec de que no es culpa dels nosys la falta de preparació; lo que disgusta a tothom és que's vegi un Catedràtic que no tinga mica ni molla d'interès en que quan un curs, si és possible, tots los seus alumnes. En això està l'honra d'un Professor, en això radical presagi del seu cárrec; lo demés podrá afalgar tan com se vulga la vanitat tonta y ridícula d'un inepte, però no és decorós, ni just, ni racional.»

«Dirà a més lo Catedràtic aludit que ell s'espèn tant perquè vol aixecar lo nivell de l'ensenyanza. Veritat que aquest nivell, las lleys o las costums l'han rebaixat un xich massa; però quinques facultats té un catedràtic pera aixecarlo? qui l'ha constituit en reformador? Si ell se dol d'aquesta decadencia, que fassi extraordinaris esforços pera que'l seu deixebles arribin a alcanciar una instrucció com a dèu, encara que la llei o la costum no demani més que com a cinch; lo demés és desvariar y causar als nosys y a las famílies perjudicis, a voltas irreparables.»

«Com ja he dit abans, convé deixar al bon criteri del Director y Professors d'aquell Institut la tasca de deturar la marxa suïcida que algú tracta d'imprimir a tan, fins ara, acreditad Establiment, y D'eu fassí que ningú s'hiagi d'ocupar d'aquell Centre ni dels demés d'aquesta naturalesa més que pera ferne elogis.»

«Y pera acabar, puig ja comenso a ferme massa pesat, sols me resta dir una cosa: que no consentiré jamay que en aquest Parlament, ahont, gracies a D'eu, predomini'l bon sentit, se presenti cap proposició per Catedràtics faltats de l'indispensable suficiencia pera fer guanyar lo curs als seus alumnes.»

«Prou.»

Per la reproducció,
PEP-ANTÓN CONGOIXA.

La marina romana y las farolas

I

L'història de Roma com a potència marítima pot perfectament ocupar tota la vida d'un historiador; los llatins per la seva situació geogràfica, varen ésser obligats a representar variades escenes marítimes en lo gran drama de l'història. Las bocas del Tiber eran un natural refugi y fà ja segles que l'emperador Claudi construí'l gran port d'Hostia que fou lo empori de tot lo tràfec y la fortaleça, tant per mar com per terra, que defensava la gran Ciutat.

Los enemicxs de Roma foren los que la feren gran; Siracusa y Cartha-

go successivament, la varen excluir del Mediterrani, y ella, desarmada per la banda de mar, se veié impossibilitada de protestarne.

Las depredacions contínuas dels aventurers grecs feren necessari, l'any 348, un tractat de defensa mutua pera la protecció del comers, entre Carthago y Roma, y aquest tractat va excluir los mercaders llatins de la costa africana a l'occident del Cap Bon. Aquest tractat humiliant pera'l poder Romà, fou confirmat (306) y extesa la prohibició fins a l'Atlàntic, afegeint l'any 282 un tractat en que Tarentum excluia Roma d'una gran part de l'Est del Mediterrani. L'empresa y l'energia dels marins llatins va anar sortejant aquests inconvenients y convertintse els mateixos en altres aventurers, també hi anaven zhont podían fer negocis y carregar. N'és bon exemple l'història d'aquell vaixell fenici, que va anar conduint un barco romà, que l'havia seguit al través de las columnas Herculis entrants cap a l'Atlàntic, fins a embarrancar en un banch d'arena a fi de que cap navil romà possés may lo secret del conyeni ab la Bretanya. Sembla que Roma may va oblidar la llissó y a l'esmentat naufragi's dèu, segurament, l'origen de las farolas romanes a Inglaterra.

La primera guerra púnica va fer veure als romans la necessitat d'una flota. La vanitat cartaginesa que declarava que cap romà podria may rentarse las mans ab l'aigua salada sense'l seu permis, va arribar a picarlos de veritat. Allavors las costas itàliques foren ocupadas militarment y'ls rudiments d'una esquadra s'anaren formant, se féu una aliança ab los grecs aventurers y l'any 267 ja tenian una flota respectable manada per quatre questors. Al rompre las hostilitats ab los cartaginesos va resultar que l'esquadra flamant no era lo que semblava. Los quinquirems de Carthago, magníficamente equipats, continuaren comandant los mars. L'any 260 se veié la necessitat de la formació d'una esquadra que fós prou potent pera poguer portar la guerra a l'Africa mateixa, y al cap de dos anys cent quinquirems grossos y vint triremes foren construits. Sens deixarse desmayar per la pèrdua de setanta d'aquests nous vaixells, una acció victoriosa fou sostinguda en las costas d'Itàlia que va ser seguida per la victoria decisiva de Mylés, ahont Carthago va perdre cinquanta barcos de llinia.

D'aquella hora en avant la flota romana prengué una embrandida extraordinaria y es ben difícil d'apreciar lo dit per Gibbon, fins a quin punt se pot admetre: «pels romans l'Oceà era sempre més un objecte de terror que no pas de curiositat.» Es veritat que aquest historiador parla dels temps més llunyans, y que més modernament han fet fugir de sos cors la por del mar, y sa familiaritat gran ab las costas espanyolas y britàniques d'Occident la desmenteixen bé prou aquella frase d'en Gibbon que es ben poch sostinguda per l'aversió que Cató sentia pels viatges marítims. Va ser lo geni romà que ab sas mellors en las galeres de guerra feu possible la desfeta cartaginesa, y també'l mateix geni romà lo que s'empensá de protegir la marina ab farolas, casas de llum, com diuen ells.

Una tempesta terrible va destruir doscents quaranta vaixells romans, no restant de tan poderosa flota més que vuitanta galeres y en pochs mesos tots foren reemplassats. Vint anys més tard, l'Estat flauejava en qüestions de poder marítim; los recursos eran agotats, y las necessitats, a conseqüència de las guerras púni-cas, ben perentorias. Pera remediar-ho's formá una lliga marítima romana que va presentar a la nació un donatiu de doscents barcos y seixanta mil mariners. Ab aquesta flota voluntaria va vencer Roma als cartaginesos a Sicília prop las illas Egatas, l'any 241, ahont se il·lurá la lluita més formidable que fins allavors registran los anals, que termenà la primera de las tant anomenades guerras púnicas.

Los jorns tranquilis que succeiren a n'aquestas guerras varen ésser testimonis de la decadència naval romana y'ls mars solzament eran vigilats per flotes voluntàries y per mercenaris grecs.

The Spectator.

LONDON

Comentaris

Propagant l'idioma

En veritat que és d'alabar la tasca que s'ha empres l'Ajuntament de aquest poble. Es lloable, per demés, l'idea que porta: estendre l'idioma

castellà y al propi temps donar petitis lliçons d'agricultura quan se'n presenta l'oportunitat.

Y aquí tenen lo *nuncio*, ay, lo nuncio, anunciant ab la trompeta a la ma que per orde del senyor batlle o del senyor ajuntament se va a procedir a donar, al aire lliure, una conferència teòrich-pràctica de castellà y agricultura a l' hora.

Una vegada tocat lo solo de trompeti, comença l'home, en correctíssim castellà y ab un asiento que fa partit las pedrals:

«Por orden de D.... etz., etz., se prohíbe terminanteamente... ó sea.. ó sea...»

«No podrán entrar en viña alguna que no haya sido vendimiada ó sea»

«Tampoco se podrá despamaran ó sea quitar los páramos.»

«Tampoco se podrán atravesar estas viñas ó sea entrar en la viña, cuando está recién llovido, ó sea»

«cuando ha acabado de llover.»

Molt bé, noys, anèu seguint així y que no sigui cas que algun dia os equivoquéu y vos passi l'humor de fer dir los pregóns en català. Que diria, llavors l'amó? No, no ho feu, sobre tot no ho feu.

Es molt més bonich sentir tota aquella colla de ó sea, aclaracions que són d'agrair.

Y que no se'n descuidin may.

«En la calle den Puig den Gratas, núm. 11, hay una nodriza, ó sea una mujer que criará á un niño. Tiene muy buena leche y muy abundante ó sea en gran cantidad.»

Un veill vert

Que no han vist lo *Decano* del diumenge passat?

Dones entírensen y veurán que'l *Diario de Tarragona* dedica ara a fer de reclam per las novelas d'Eugenio Sué que, com deuen saber, són totas a l'*Indice*, ó sea (com diríal nunci de l'Ajuntament) una llista que una junta de cardenals fa tots los anys a Roma y que després publican los butlletins eclesiàstics y los rectors a las tronas respectivas, a fi d'avisar als catòlics quins són los llibres que no deuen llegir, baix pena d'excomunió.

Donchs, sí, apreciables lectores d'un *diario de Tarragona*, catòlich y defensor de la religió, segons diu. Aquest publicá'l diumenge passat un solt llarguissim donant compte en termes altament laudatoris de que s'está editant a Barcelona la gran novela d'Eugenio Sué, *Los siete pecados capitales*, quina obra está, com tothom sab, incluida en l'*Indice* fa ja més de cinquanta anys.

Y tot per què? Senzillament perquè l'editor ha enviat a las redaccions una circular dient quel periódich que'n parli bé rebrá com regalo aquesta novela anti-religiosa. Y'l *Decano*, defensor de la moral y la religió, naurá dit: *en el tomar no hay engaño; per un llibre de franch me paso yo la religión y la moral por... sota l'aixella.*

Vindrán unas altres eleccions y aquest senyor se tornarà a presentar com a campió de las sanas idees, baluart de la nostra sacro-santa iglesia, etètera, etz., y'ls babaus se'l tornarán a creure y oblidaran a la gent de bona voluntat, als que van decidits a defensar los verdaders principis de justicia, moral y llibertat, a fer administració, a encarrilar tots los assumptos; y quan, una vegada aquests arreconats, tornin los cacichs a ser amos del *colarro*, la cosa pública tornarà a quedar abandonada, a las sessions de l'Ajuntament, no hi anirà ningú y sa ploma, s'hi ha qui la pagui ab una mala novel, se posará a la disposició del primer editor que's presenta.

Nosaltres, també volèm fer com ell y tenim un especial gust en recomendar al *Diario de Tarragona* a totas las persones religiosas, especialmente als senyors canonges y sacerdots que encara no hi estan suscrits.

De festas

Sembra que la bruixa s'hi ha ficat pel mitjà, y tota aquella sèrie de festes que'l *Decano* havia compaginat estan a punt d'anàrsen a l'altre món.

«Que se hizo aquel programa

»que con patriótica intención

»ideó el *xuslero*?

»Todo fué pura camama,

»todo fué pura invenció.

»Qué desespero!

»Llora el pobre, en su tristeza,

»pues esta vez le ha faltado

»defensor!

»exclamando, en su simpleza,

»cuálquier tiempo pasado

»fué mejor.

»Mas precisa gran prudència,

»que es del todo necesario

»reflexiones

Xacolates POLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaurer a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo dipòsit està instalat en lo Colmado **Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

de respecte: és senzillament pera pro-
testar com a tarragonins de la con-
ducta d'un Ajuntament que no ha
tingut la energia ni'l valor de con-
testar las *bravats* d'un governador

lo més fatal que'ns han enviat a Ta-
rragona de molt temps.

Se comprèn perfectíssimament que
una autoritat superior revoqui l'acord
de l'inferior, esmeni sos errors, mol-
tiquí sas disposicions: lo que no's
comprèn és que aquells qui més hau-
rían dc veillar pel prestigi de l'auto-
ritat, ensenyin de faltarli al respecte
y rebregar despiadadamente fentla
objecte de burla y d'escarni. No li
pot ésser això permès a un governa-
dor que cobra un bon sou pera exer-
cir las funcions que la ley li enco-
marca, encara que tingui sota la seva
jurisdicció un alcalde y un Ajunta-
ment que sense cobrar un céntim
en tanta o més feina que ell. Y si se
li permet pels de dalt, y pels de baix
se reb la bofetada parant hipòcrita-
ment l'altra galta, haurèm de conve-
uir qu'el sentiment de la dignitat és
cosa tan rara que no se'n troba ja ni
nestre en las corporacions anomena-
das populars.

Hem tingut ocasió de llegir la co-
municació dirigida pel Gobernador a
l'Ajuntament ab motiu de la qüestió
del motor, y, francament, la cara'n
ha caigut de vergonya.... Que un
foraster, a qui res se li ha perdut a
Tarragona, pagui tan malament l'hos-
pitalitat que se li presta, y que no
hagi trobat qui li sapigüés respondre
ab la virilitat y decència necessàries!
Qu'tot un governador, representant
d'un govern que dura uns quants
mesos, se befi y burli d'un Alcalde y
d'un Municipi, representants directes
del poble, que dura y subsisteix sem-
pre!

Lo Sr. Maestre, se'n podrà endur
bon recort de Tarragona. Ab enganys
y promeses que no s'han complert,
ha conseguit que s'implantés en
aquesta ciutat l'Arrendataria de con-
sums més funesta que havèm tingut;
agafant las qüestions pels cabells dò-
na una punyalada traïdora a l'indus-
tria tarragonina que està avuy a dis-
posició de qualsevol buscarahons
que's presenti; y com si ab això no
n'hi hagués prou, no s'atura devant
la llegitima autoritat d'un Municipi
y'l bescanta ab carencia absoluta de
consideració.

Estèm esperant que torni'l senyor
Maestre a encarregarse del *mando*
pera demostrarli que si'l caciquisme,
la passió política y'ls interessos de
partit han fet que dintre un Ajuntament
no's trobés un home capás de
responder a las sevæs provocacions,
a fòra de tals corporacions, caus de
miseria y de servilisme, lluny ben
lluny d'aquesta política que enfebleix
los caracters y dobla la espinafas,
hi ha encara tarragonins capassos de
cantar las veritats no a un Gobernador, lo més desditxat servidor del
govern central, sinó a dèu Presidents
del Consell de Ministres.

Ja ho sap, Sr. Maestre: no torni
sense'l paraiguis, qu'el temps ame-
naça pluja.

NOVAS

Hem rebut a darrera hora'l pro-
grama de las festas de Sta. Tecla, del
que sols podèm donar lo següent ex-
tracte:

Dia 22.—Repartiment de bonos y
cerca-vila pels gegants y nanos ab los
Xiquets de Valls.—A la nit repartiment
de premis a l'Ateneu.

Dia 23.—Al matí gran ofici a la
Catedral ab l'adoració de la Reliquia
de la Santa y Xiquets de Valls de-
vant de l'Ajuntament.—A la tarda
Festa Gimnàstica a la Plassa de To-
ros, Professió General y Completas a
l'iglesia de la Beneficència.—A la nit
castell de focs a la Rambla y balls
a las societats.

Dia 24.—Al mitjdia Xiquets de
Valls a la Plassa de les Cols.—A la
tarde Festival dels Chors de Clavé, a
la Plassa de Toros.—A la nit inaugu-
ració de la temporada teatral a
l'Ateneu.

Dia 25.—A las tres de la tarde Con-
curs de Tir de Colom a la Plassa de
Toros.

Lo passat diumenge comensà a
cumplirse la llei del descans domi-
nical, a satisfacció de la majoria de

vehins y ab una unanimitat casi per-
fecta, de tal manera, que no tenim
noticia s'hagi presentat cap denuncia
per incumpliment de l'esmentada
llei.

S'han formulat diferents reclama-
cions molt posades en lloc y que
suposèm serán degudament ateses.

Ahir se dictá per l'Alcalde'l se-
güent bandol:

«Hago saber: Que en cumplimiento
de lo prevenido en la circular del
señor Gobernador civil de esta pro-
vincia, inserta en el B.O. correspon-
diente al dia 14 del actual, para la
más estricta observancia del Regla-
mento aplicando la ley del Descanso
Dominical, he de hacer presente que,
con arreglo al art. 12 de la supradicha
disposición, esta Alcaldía podrá en
los casos de infracción imponer multas
que no excedan de 50 pesetas,
dando cuenta al Gobierno civil para la
resolución que proceda, cuando por la
indole del hecho penable y
según lo que determina el art. 11,
corresponda imponer multas de ma-
yor cuantía que las indicadas, y que
en todo caso serán satisfechas en metálico
expidiendo la Alcaldía el corre-
spondiente recibo á los interesados
y disponiendo el ingreso de la can-
tidad á que ascienda la multa en la
Caja de la Junta local de Reformas
Sociales.

Esta Alcaldía confia en la cultura
y en el proverbial respeto á las leyes
de que siempre ha dado muestras el
vecindario de Tarragona, para la fiel y
exacta observancia del citado Ré-
glamento, evitando así á la autoridad
local el sentimiento de tener que re-
currir á medios de carácter coerciti-
vo, para el cumplimiento de los pre-
ceptos legales referentes al descanso
dominical.

Tarragona 16 de Septiembre de
1904.—El Alcalde, José Prat.

Lo dimecres passat morí a l'Es-
plugada de Francolí, al mas de sa pro-
pietat, lo coneugut importador de car-
bóns minerals Sr. D. Antoni Escriu
y Saboret.

Sas prendas de carácter l'havien
fit simpàtich a tothom qu'el coneixia.

Rebi'l seu fill, nostre bon amich En Antoni Escriu, lo nostre més sentit pésam.

Las despullas mortas del Sr. Escriu
foren portadas per ferro-carril lo di-
vendres passat, assistint a son enterram-
iento gran nombre d'amichs.

Descansi en pau.

Haventse aclarat la llei del des-
cans dominical en lo sentit de que si
b'ls periòdics han de quedar con-
feccions a las dotze de la nit del
dissapte, poden ésser repartits lo di-
mense, així ho practicará d'ara en-
devant lo nostre setmanari, no inter-
rompèn per consegüent la costum que teniam estableerta.

Programa del concert que tindrà
lloc aquesta nit en lo favorescut
café del Centre:

1. «Campanone», Mezza.
2. «Cavalleria Rusticana», Mas-
cagni.
3. «Tosca», fantasia, Puccini.
4. «Los Bohemios» (1.ª audició),
Vives.
5. «Tanda de Valses».

Aquesta setmana tindrà lloc en los
salons del «Círcol de Tarragona» la
festa de l'esgrima.

Durant tres nits seguidas se donar-
ràn assalts y'l jurat d'honor consti-
tuit premiará als tiradors que més
s'haurán distingit.

Seràn tres las classes d'armas que
consecutivament s'utilisaran: lo flo-
ret, l'espasa y'l sabre.

La festa promet ésser molt lluida.

Als assalts concorrerán los mellors
tiradors de diferents salas d'armas
y'ls premis que's repartirán donats
per S. M. Alfons XIII, lo príncep d'Astúries, lo capitá general, los di-
putats y senadors senyors Morenau,
Mayner, Ayuso, Alegret y Marianao,
lo president de la Diputació Sr. Tell
y algú altre donant, quin nom sen-
tim no recordar. Són tots ells objec-
tes d'art de prèu y bon gust.

La comissió organitzadora pot que-
dar satisfeta de sos treballs.

Convalecencies.—Ovi Lecitina
Giol.

Lo representant de Nicaragua a
Madrit ha solicitat del govern espa-
nyol dos professors de segona ense-
ñanza pera l'Institut de la capital de
aquelle Repùblica.

Un tindrà la càtedra de filosofia y
historia y l'altre física, química y
història natural.

Lo govern de Nicaragua desitja
que'l mestre de filosofia sia home de
ideas avansadas.

Si això de les ideas avansadas vol-
gues dir ésser partidari de cosas ra-
ras, del feminisme, per exemple,
quina ocasió, quina ocasió, quina
ocasió!...!

Los muntets de terra, que en lloc
de matxaca, van anar amuntegant
las brigades del Municipi pels carrers
del port, continúan de cós present.
La meitat de la pols ja torna a estar
escampada y si esperan uns quants
días més, ja no caldrà gastar cap jor-
nal de carro pera tréurela.

D'això se'n diu una economia ben
entesa.

—Orfebrería religiosa y orna-
ments d'Iglesia.—J. CABALLÉ GO-
YENECHE.

Havèm tingut ocasió de veure co-
mensar los trebalis de tanca d'un pati
de l'Esplanada, al costat del Club de
les bicicletes.

Es cosa que deurián fer tots los
proprietaris, que evitarien aixís que
sos respectius terrenos fossin conver-
tits en dipòsits de porquerias, donant
aixís feyna y cumplint, de passada,
las ordenansas municipals, que sem-
blan, a Tarragona, lletra morta.

—Camisas y corbatas alta nove-
tat. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

L'orfeó tarragoní ha deixat de fo-
mar part de la societat «Centre Ca-
talà».

Sembla que, per ara, sos ensaigs
tenen lloc en la societat de pagesos
del carrer de Cavallers.

Es de desitjar que aquest estol de
joves entusiastas de las glòries de la
terra continuin treballant, sens des-
cansar, per son perfeccionament. Si
aixís obran, ab decisió y fermesa,
los augurèm forsa èxits y aplaudiments.

Endevant, orfeonistas, no oblidieu
que's la música una de las palanques
de més forsa pera fer pujar amunt,
ben amunt l'idea de la patria.

—Neurastenia.—Neurastenia
Sugrañes.

Llegim en *El Comercial* del diu-
mense:

«Parece que los consignatarios del
ganado argentino que va á desem-
barcar al puerto de Pasajes, con desti-
no al consumo de San Sebastián, han decidido no traer más partidas
de reses d'aquelle Repùblica, pues á
pesar de lo económico de los filets y
del peso que arrojan (de 700 á 800
kilos cada res), no les resulta el ne-
gocio tan lucrativo como esperaban,
porque el público se muestra refractario al consumo de la carne de los
bueyes argentinos.»

Lo que posèm en coneixement de
tots los patriots que fa poch temps
tanta brega mogueren en la defensa
d'un projecte sense cap ni peus y ab
lo que pretenian salvar a Tarragona.

Las agitacions ficticias passan y'l
tempo s'encarrega de demostrar la
veritat.

—Pernils gallegos
Sobressadas de Mallorca.
Sixto Villalba, San Miquel, 23.

Se tornan a veure pels carrers
gossos de tota mida y que cap gracia
fan a tots los que senten una mica
d'amor a las pantorrillas respectivas.

Nos sembla que fóra del cas que's
procurés ferlos desapareixen d'una ma-
nera o altre y si pogués ésser, sense
fer patir a cap bestiola.

No fóra mal que alguna comissió
de l'Ajuntament se'n ocupés.

Lo distingit compositor tarragoní
en Joan Bridgman se troba, fa una
quinzenada, a Londres, ahont són ja
molt apreciats sos treballs musicals.

De veras desitjèm que sa perma-
nència en la capital inglesa sia per
ell un èxit artístich.

Lo dia 24 del corrent tindrà lloc
en l'Ateneu d'aquesta ciutat la solem-
nil repartició de premis als alumnes
que, la temporad escolar passada,
obtingueren calificacions especials.

Sembla que aquest any, com sem-
pre, l'acte será digne d'aquell esta-
bility que tan bé practicà'l bell
precepte de Horaci: *Utile, dulci.*

La germaneta del nostre company
en Ramón Minguell y filla del cone-
guet industrial que fins ara fa poch
estava establert a Tarragona ha mort
a Barcelona.

Acompanyem en son sentiment a
l'amich Minguell.

Cansat de probar específichs sen-
se cap resultat, l'únich que m'ha fet
surtir espesíssim cabell a la calva
més gran que'l meu cap tenia, és
lo vegetal «Azgar» del perruquer
CASALS.

TIPI DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Collegi de Tarragona

Fundat a l'any 1873

Martí Ardenya, 6

DIRECTOR

D. Joan Vendrell Huguet

L'edifici d'aquest collegi està instalat en un
dels punts més higiènichs d'aquesta ciutat,
aixecat en lo centre de la població y apartat
de tot bullici popular.

Las tres sales destinadas a la primera ense-
ñanza són suficientment grans pera's trenta
alumnes que's destinan a cadascuna d'elles,
correspondent per alumne triple espai que'
reglamentari.

Té sala de dibuix que serveix aixís mateix
per taller de treballs manuals.

Compta ab un gimnassi, un teatre y un es-
pauys pati pera esbarjo dels alumnes.

Material abundant y adecuat als sistemes
y mètodes d'ensenyança adoptats per l'esta-
bility.

Los honoraris són:

Alumnes de grau elemental y de pàrvuls,
3 pessetas mensuals.

Id. id. superior, 5 pessetas mensuals.

Pensionistas, mitj pensionistas y recomen-
dats preus convencionals.

Desde'l primer de Setembre quedan obri-
tas las classes.

ESTUDI

de pràcticas mercantils

Neurastenias clorosis, debilitat general, anemia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES EN TOTAS LAS FARMACIAS

**TALLERS
d'Arts Sumptuaries
DE
FÉLIX RIBAS**

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.
Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la millor y més agradable

Unica que conté 180 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerofosfats y hipofosfits de cals y de sosa.

Aprobada y recomendada pels Col·legis de Metges y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmàcia de Marató y Codina Längtin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotillat físic, creixensa d'osos y sortida de les dents. Necesaria als nens, embrassades, veus y persones débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarrs, tisíss, escròfules, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacías y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues a les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim ho, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafel ni Murillo los podrían fer mellor, apropósito per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totes menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 29, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes las obres de **Literatura, Ciència y Arts** de les principals cases editorials d'Espanya ja sia per quaderns setmanals o a plàssos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de **L'Avenç** y a la **Ilustració Catalana**, **Ilustración Artística**, **Album Salón**, **Ilustración Española y Americana**, **La Moda Elegante Ilustrada**, **Salon de la Moda**, **La Última Moda**.

y a tota classe de **Ilustracions**, **Periódichs** y **Revistas** franceses, inglesas y alemanas.

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

ARTICLES DE

Dibuix, pintura y fotografía

del carrer REGOMIR, 3, Barcelona

han trasladat son establiment al

carrer FONTANELLA, 10

(prop la plassa Catalunya) BARCELONA

LA BATERIA

DE

JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa **MORITZ** y refrescos espumosos. Gran existencia de vins y licors de totes classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmics

Se serveix a domicili

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 21. PIS SEGÓN, TARRAGONA
Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, employmudas y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessses y dentaduras de totes classes.

Lo Camp de Tarragona
SEMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.
Fora..... 1'50 »
Extranger..... 2'00 »
Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduïts

ABONOS

químichs y minerals garantis per son més alt poder fertilizant, elaborant los compleixos especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organico-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etz., grans llegums, etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.-Tarragona

Joan Ruiz y Porta
Procurador
Mendez Nuñez, 16, 2.º -TARRAGONA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab leit tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una peseta.

A l'engrès importants descomptes. Farmacia i laboratori de A. Serra. Demanar **AIGUA NAF SERRA**

GTO

TECINTINA

OVT

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobarà l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras matèries pera abons ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca

TARRAGONA

DE VENDIDA
Lo mellor reconstituyent era combatre ab èxit totes las ma-
lalties nerviosas.

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.-TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals

-TARRAGONA

Serveys de la Companyia Trasatlàntica

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 17 de Setembre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **E. M. Cristina**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatje y càrrega pera Costarica y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 de Setembre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Buenos Aires**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Setembre sortirà de Barcelona'l 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Cataluña**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Fenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetsen passatje y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, però quals ports admetsen passatje y càrrega ab bitlets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatje pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 10 de Setembre sortirà de Barcelona, havent fet les escales intermitjents lo vapor **Alicante**, directament pera Génova, Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'Índia, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **P. de Saratxegui**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo 25 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Setembre sortirà de Barcelona y'l 20 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Pera més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI ICRRAS**.

Aigua naf SERRA